

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

XIV. De professis & sacro Ordine insignitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

multò magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit, si quidem solemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eisdem subijciatur pœnis. Non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facile experiatur, cujus salubria præcepta temerè contempserit. Si verò solemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cujus ille probabilem ignorantiam habuit, tunc facilius cum eo gratis dispensari poterit. In contrahendis matrimoniis vel nulla omnino detur dispensatio, vel ratio; idque ex causa & gratis concedatur. In secundo gradu nunquam dispensetur; nisi inter magnos Principes & ob publicam causam, *Concil. Trid. sess. 24, c. 1, de reform. matrim. conjungeo, fin. Ext. De clandest. sponsas.*

§. 13, De liberis ex injustis nuptiis natis sive conceptis.

Porro quod attinet ad liberos ex injustis nuptiis, eadem ferè distinctio adhibetur, ut, si scianter parentes eorum contraxerint, liberi ex eodem matrimonio nati pro illegitimis habeantur; si ignoranter, sed præmissâ deputatione publicâ in Ecclesia, legitimorum numero sint, *c. 6, fin. §. si quis vero Ext. De clandest. sponsas cap. 2, Ext. Qui filii sint legit. ad eò quòd & unius contrahentium ignorantia hac in re sufficiat, Glos. ad d. §. si quis per text. sing. in cap. penult. Ext. Qui filii sint legit. Secus ubi publicâ in Ecclesia deputatione omi-*

fuit; nihil enim tunc prodest liberis prætextâ ignorantia parentum, cum illi taliter contrahendo non expertes scientiar, vel saltem affectatores ignorantia videantur, *d. §. si quis vero.*

Notatio in Tit. 13.

a Ratio hujus ex D. Paulo desumi potest, 1, Corinth. 6, ubi his verbis inquit: Nescitis, quoniam corpora vestra membra sunt Christi. Tollens ergò membra Christi, faciam membra meretricis? absit. Ad nescitis, quoniam qui adhæret meretrici, unum corpus efficitur: Erunt enim (inquit) duo in carne una. *Hæc D. Paulus Adde can. In eo xxii, quæst. 4, Unde fit, quòd ac unitas non minus contingat in illicito concubitu, quàm in licito. Cui & hoc consequens est, ut si nulla adhuc carnalis copula inter maritum & uxorem intercesserit, nulla quoque affinitas ex tali matrimonio proprie oriatur, sed solummodò impedimentum publicæ honestatis, can. Si quis uxorem, cum can. seq. xxvii, quæst. 2, de quo in §. in asanium 7, in eod.*

b Ad eò quòd in ulterioribus gradibus matrimonium liberè & licitè contrahatur, ex declaratione Pii V, in Extrav. in ep. Ad Romanum Pont. edita anno 1566, 4, Kal. Decemb. extat in Bullario Romæ impresso.

g Quòd ad eò obrinet, etiamsi conditio iurata adiecta sit, qua tamen recessum intelligitur per præsentem consensum matrimonialem, vel per copulam carnalem subsecutam inter sponsam & sponsam, cap. 3, Ext. De cond. appof. Observatis tamen iis, qua dicuntur infra de clandest. contrahentib. matrim.

DE PROFESSIS ET SACRO ORDINE INSIGNITIS.

TITULUS XIV.

Professos intelligimus, Monachos, Moniales, omnesque alios, qui votum castitatis solemne emiserunt in Religione aliqua à Sede Apostolica approbata: insignitos sacro Ordine, Subdiaconos, Diaconos, Presbyteros, Episcopos, de quibus supra differuimus, *lib. 1, tit. 4, & 5*, Arque his omnibus auptias planè interdictas esse, convincunt sacri Canones, *can. Voventibus cum seqq. dist. 27, can. Si quis eorum can. De illo dist. 32, c. 1, cap. 2, Extravag. Qui clerici vel vovent. Conc. Trid. sess. 24, can. 9, de Sacram. matrim. licet in voto simplici alio jure utamur, c. 3, c. 6, Ext. d. tit. Qui clerici vel vovent. in quam rem juvat adferre rescriptum Bonifacii VIII, ad Episcopum Bitu-*

rentem, cujus hæc verba sunt: Præsentis declarandum durimus oraculo sanctionis; illud solum votum debere dici solemne, quantum ad post contractum matrimonium dirimendum, quòd solemnizatum fuerit per susceptionem sacri Ordinis, aut per professionem expressam vel tacitam factam alicui de Religionibus per Sedem Apostolicam approbatis. Reliqua verò vota etsi quandoque matrimonium impediunt contrahendum, & quantum manifestius sunt emissa, tantò propter plurimum scandalum & exemplum durior pœnitentia transgressoribus debeat: non tamen rescindere possunt matrimonia post-

contracta, text. est in cap. unico de voto & voti redempti in 6.

Notatio in Tit. 14.

Adde & in professos, & sacris Ordinibus insignitos, item in cognatos & affines in gradibus interdictis matris

monium scienter contrahentes, poenam excommunicationis ipso jure constitutam esse ex decreto Clementis V. in Concilio Viennensi, extat in cap. unico De consang. & affinit. in Clem. de quo apud Navarrum in Manuali cap. 27, nu. 141.

DE FRIGIDIS, MALEFICIATIS ALIISQUE IMPOTENTIBVS,

TITULUS XV.

§. 1. Frigidi & maleficiati, qui contrahere matrimonium non possunt.

FRigidi praesenti loco dicuntur, qui naturali frigidityte ita constentantur, quod mulieri commisceri non possint. Maleficiati, qui daemone aut improbi hominis fascino constricti, praepediuntur idem officium exercere, quibus & idcirco matrimonio interdictum est, cap. 2, c. 3, c. 56. Ext. h. tit. can. Requisti, can. Si per fortianus xxxiii q. 1, §. cunctam puer, inquit Alexander III, qui non potest reddere debitum, non est aptus conjugio; sic qui impotentes sunt, minime apti ad contrahenda matrimonia reputantur, cap. 8. Ext. hoc tit.

§. 2. De mulieribus obstructis. Item de Spadonibus & castratis.

Quare idem judicium est de mulieribus aded obstructis, ut cognosci non possint, cap. 3, c. Fraternitatis ext. eod. tit. item de Spadonibus, & castratis, per text. in d. cap. 2, & d. c. 5, in verbis, Quod nunquam per carnis copulam. Panorm. ad c. 2, num. 5, eod. tit.

§. 3. Frigiditas & maleficium triennio exploranda &c.

Ubi tamen contractum est matrimonium a frigido, & de frigidityte non constat, non ante matrimonium dirimitur, quam triennium cohabitationis praecesserit, juxta formam a Caelestino, & Gregorio Summis Pontificibus praescriptam, in c. Laudabilem 5, ext. hoc tit. & in d. can. Requisti xxxiii q. 1. Hujus triennii meminit Iustin. in Novell. 24, de nuptiis §. per occasionem. Quae & in maleficiato disjungendo ferè observatur, ut inc. fin. ext. hoc tit. adde Henr. Boich, ibid. facit can. Si perfortia xxxiii q. 1.

§. 4. Mulier obstructa quando separanda.

Sed & in muliere obstructa hoc jure utimur, ut matrimonio juncta tunc demum separatur,

ubi humana opera vel industria, sine gravi laesione corporis, curari nequit, c. 3, c. 6, ext. eod.

§. 5. Impeditis frigidityte vel obstructione cohabitatio permittitur.

Non tamen prohibentur frigidityte, vel obstructione impediti, ex utriusque consensu simul commorari, ut quam vir uxorem habere non potest, habeat saltem ut sororem, ex rescriptis Lucii & Caelestini SS. Pontificum, in c. 4, & c. 5, Ext. hoc tit.

Notatio in Tit. 15.

a Spadonis generalis appellatio est, continens eum, qui generare non potest: sive natura sua, sive ex accidenti: veluti cui pars genitalis abest, l. Spadonum: 18, D. De verb. signif. l. §. si serva 40, §. si spadoni D. De jure dotium. Proprie verò & speciali nomine spado à castrato separatur. Spado à natura vitium habet, l. 2, §. illud, & l. Arrogato 40, §. fin. D. De adoptione. Castratus ex accidenti, l. Sed est quaesitum 6, D. De liber. & posth. In spadone jus civile admittit matrimonium, non verò in castrato, d. §. si spadoni, & l. Sed est quaesitum, juncta l. 4, §. fin. & l. 6, D. Ad L. Corn. de sicar. At de jure Canonico uterque perperam matrimonium contrahit, ex ratione text. in cap. 2, Ext. De frig. & malef. eo scilicet casu, quo erigere non potest, & immittere in vas debitum mulieris: alias locus, etiamsi sine semine fiat: cum hoc casu remedium esse possit evitanda fornicationis, sicut latè docet Navar. conf. 2, de frig. & malef. Caterum Henricus Henriquez, tomo 1, Summae Theolog. moralis lib. 12, de imped. matrim. cap. 8, refert Sixtum Papam V. constitutione sua declarasse generaliter, quod spado seu enuchus utroque deficiente privatus, est & semper fuit omnino inhabilis, etiam sciente & consentiente femina. Verum haecenus videre non licet eam constitutionem, ut inde certior sententiam potuissem elicere, & lectori proponere.

0000

b. 766